

Fokus Japan

STINT Seminarium kring forskarkontakter med Japan – 23 september 2003

Den 23 september 2003 anordnade STINT ett halvdagsseminarium kring forskarkontakter med Japan. Ett fyrtiotal forskare och administratörer deltog. Utgångspunkten var att forskningssamarbetet med Japan i jämförelse med Nordamerika och Europa är begränsat. Förutom redan etablerade bilaterala kontakter mellan universitet och forskargrupper i de båda länderna behövs många fler initiativ och aktiviteter.

Under dagens diskussioner framkom bland annat att 'scientific excellence' är avgörande för intresset att samarbeta, att det finns en stor obalans i utbytet inom vissa vetenskapsområden och att det behövs mer information om Japan.

"Japan is different but not difficult!" Så uttryckte sig en av deltagarna om forskarkontakter med Japan, och citatet speglar det som framkom av diskussionen. Deltagarna pekade visserligen på flera hinder som måste överbryggas för att samarbetet skall öka, men *ett* sådant hinder är de förutfattade meningar som finns om hur "krångligt" samarbete med Japan är.

Frågor av praktiskt karaktär diskuterades; språket, svårigheterna med att få boende och höga levnadsomkostnader. Flera deltagare menade dock att dessa frågor inte behöver utgöra något problem i dagens Japan och myndigheterna arbetar aktivt med att underlätta för utländska forskare. De yngre forskarnas familjesituation gör det däremot angeläget att möjliggöra kortare vistelser och samarbete enligt "sandwich-modell".

Vidare framkom att framförallt de yngre forskarna behöver förberedas på vilken miljö de hamnar i. De japanska institutionerna präglas av orörlighet och hierarkiska strukturer. Samtidigt är det svenska arbetssättet något som kan uppfattas som en styrka. Bl. a. har svenska institutioner utvecklat goda modeller för samarbete med företag, något som man från japanskt håll uppfattar som attraktivt. I och med de förändringar som japansk högre utbildning står inför kommer mer öppna institutioner att gynnas ekonomiskt.

Från såväl svenskt som japanskt håll de seniora forskarna en viktig roll genom att introducera yngre kollegor i olika former av samarbete. Behovet av mötesplatser är stort. Kortare, handledda besök kan väcka nyfikenhet och göra att Japan upplevs som en potentiell miljö för t. ex. postdoc-vistelser. Andra sätt att främja mobiliteten och tidigt väcka intresse för Japan är t.ex. utbyte på magisternivå och genom examensarbeten. Genom besök i Sverige kan dessutom seniora forskare från Japan lära mer om vad svensk forskning kan ha för värde för dem.

Svenska anslag är förhållandevis små, och för att framstå som en intressant partner bör vissa områden prioriteras. Samarbete med Japan kräver ambitiösa projekt med hög status och tydliga mål. Samtidigt betonades vikten av tålmod från svenskt håll, för att

initiera kontakter och etablera samarbete krävs ekonomiskt men också administrativt stöd. Det kan ta lång tid innan man ser de stora vinsterna och svenska lärosäten måste våga ta större risker när det gäller Japan.

Jörgen Sjöberg, Chalmers sammanfattade förmiddagens diskussion. Han underströk att det finns mycket bra forskning i Japan liksom i Sverige. Problemet i första hand är inte avsaknad av medel. Man kunde konstatera att det finns tillräckligt många finansieringskällor för att möjliggöra vistelser i båda riktningar. Men forskarsamhället 'sitter fast' i gamla mönster. Han konstaterade bl.a.

att det behövs mer information om Japan (och Asien)

att alla former av workshops, seminarier, konferenser och liknande är viktiga

att möjligheten till korttidsbesök och utbyten är betydelsefulla för en fortsättning

att 'scientific excellence' är avgörande för intresset

att arbetet kräver tålamod

att någon form av nätverk skulle kunna underlätta

att det är viktigt att publicera sin reseberättelse, dela med sig av några erfarenheter för att undvika onödiga misstag

att det finns stor obalans i utbytet inom vissa vetenskapsområden

att det är viktigt att arbeta för att den japanske seniora forskaren besöker en svensk institution

STINT

Stiftelsen för internationalisering av
högre utbildning och forskning

Skeppargatan 8, 114 52 Stockholm

Tel 08-662 76 90. Fax 08-661 92 10

E-post: info@stint.se <http://www.stint.se>